

Előzetési árak
 egész évre 4 ft., felévre 2 ft.,
 negyedévre 1 ft.
 Egyen szám ára 8 kr.
 Hirdetések másoktól árak szerint.
 ▲ lap megjelenik minden oszt.
 törtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 hogy a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.
 Kiadóhivatal: Arpád-ut 20.
 hogy a lap anyagi részét illető közle-
 menyek és előzetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

Az ingyenes előadások.

Ujpest, december hó 7-én.

»Ha majd a bőség kosarából
 Mindenki egyaránt vehet,
 Ha majd a jognak asztalánál
 Mind egyaránt foglal helyet,
 Ha majd a szellem napvilága
 Ragyog minden ház ablakán:
 Akkor mondhatjuk, hogy megálljunk,
 Mert itt van már a Kánaán!

A nemzet bálványának, imádott költőjének: Petőfi Sándornak fenntidézett szavaiból mindenki megértheti, hogy még meg nem állhatunk, hogy még előre kell törnünk. A bőség kosarától nagyon távol van még a magyar nép, a jogegyenlőség asztalánál üresen áll a széke még több társadalmi osztálynak s a szellem napvilágát száz meg száz-ezer ház ablaka nélkülözi, pedig a bőség kosarától nem tartja vissza a népet senki, csak a saját munkátlanúsága; — a jogegyenlőség asztalától nem riasztja vissza a társadalmi osztályokat senki, csak a saját éretlenségük; a szellem napvilágát nem fogja fel a házak ablakai előtt semmi, csak az a műveletlenség, a mely az ablakok üvegeit belepí.

Az ígéretnek áldott földét, a Kánaánt tehát csak akkor fogja elérni a magyar nép, ha megszereti a munkát, ha érett emberként fog tudni a joggal élni s ha a műveltség azon fokára emelkedik, a melyen a szellemi élvezeteket minden más élvezetek fölé helyezi.

A munka szeretete, a jólét emelésén kívül emeli a hazaszeretetet is. A joggal való élnitűdás, izmosítja a szabadságszeretetet. A műveltség, egy lélekké olvasztja az egész társadalmat, s a három

együtt megvalósítja, megtestesíti az emberiség három legmagasabb eszményét: a szabadságot, az egyenlőséget, a testvériséget!

A munka szeretetére buzdít, a joggal való élésre tanít s a műveltség megszerzésére nyújt segédkezet az a bizottság, a mely nálunk Ujpesten is az iparomunkások képzésére alakult, s a mely vasárnaponként ingyenes előadásokat tart számukra.

Hogy csendes működése áldásteljes, hogy fogékony talajra talált községünkben, azt eléggé bizonyítja ama tény, — hogy ma már iparomunkásaink s azok családjai a Colosseum nagytermét is zsufolásig megtöltik.

E tekintetben tagadhatatlanul nagy érdemei vannak az „Iparomunkások képzésére alakult bizottság“ titkárnak: *Endre Jánosnak*, a ki helyes felfogással, úgy intézi az ingyenes előadásokat, hogy azok nemcsak oktatnak, hanem mulattatnak is: úgy állítja össze az előadások műsorát, hogy ez utóbbinak még a nevettedő, bohókás részei is, a szívnek és a léleknek hasznára válnak.

Megbecsülhetetlen hatása és eredménye van, a hazánk történetét ismerető előadásokon kívül, például az „Irók emlék-ünnepének“, amelyeken az iparos munkások egyes halhatatlan íróinknak nemcsak a szellemével ismerkednek meg, hanem megismerik a dalok és szavallatok útján az írók műveit s ezekből haza- és szabadság szeretetet merítenek, a jó és szép iránt lelkesedni tanulnak!

Messzeható s véghetlenül nagy értékű eredményt ért el az iparos munkások képzésére alakult bizottság pél-

dául azzal, hogy egy évi rövid működés után, már is közreműködőket nevelt magának s így az iparos munkások kiválóbbjai szabad idejökben magok is szavalni, énekelni tanulnak és nemcsak meghallgatják az előadásokat, hanem közre is működnek azokban s így nemcsak mások által képeztetik, hanem önmaguk is képzik, művelik magukat.

Megbecsülhetetlen hatása és eredménye van továbbá azon felolvasásoknak, amelyeknek az erkölcsök, a családi és a társadalmi élet nemesítése a céljuk, aminek édes gyümölcsét az egész község fogja élvezni nemsokára.

Ha valahol szükség volt az ingyenes előadásokra: úgy bizonyára kétszeresen szükség volt azokra Ujpesten és ha valahol meg lehet az „Iparos munkások képzésére alakult központi bizottság“ az elért eredménnyel elégedve: akkor bizonyára meg lehet itt elégedve. De — ez eredményeket még fokozni lehet és kell is fokozni.

A központi bizottságnak nem szabad e tekintetben a nagyobb áldozatoktól sem visszariadnia. Nevezetesen, be kellene szerezni s az újpesti bizottságnak a rendelkezésére kellene bocsátani mindazon eszközöket és anyagokat, amelyeknek segítségével a természet és a föld titkait, kincseit és szépségeit szemléltetőleg is be lehetne mutatni, — amelyeknek segítségével az egyes iparágak gyártását szemléltetővé lehetne tenni s a háziipar megkedveltetésének céljából, az anyagok előállításának a fokozatával, feldolgozásának a módjával meglehetne az iparos munkások családjainak a tagjait ismertetni.

Márton remete.

— Irta: Brankovics György. —

Felolvastatott az „Iparos munkások önképzésére rendezett ingyenes előadások“ f. é. november hó 26-án.

(Folyt. és vége.)

A hazától csak azért igyekeznek majd eltántorítani, hogy földönfutókká legyetek, hogy megváljatok attól a háztól, amelyben bölcsőtök ringott, hogy kiragadjanak annak a családnak a köréből, amely szeretettel üzte el homlokotokról a gondokat s új erőt kölcsönzött a lét küzdelmeihez; hogy pusztasággá változtassák azt a községet, amelynek drága földjét műveltétek s amelynek sirkertjében atyáitok csontjai pihennek. És mindezt csak azért akarják, hogy oda ülhessenek minden fáradság nélkül s könnyű szerrel a tűzhelyeitek mellé, hogy urak lehessenek a saját házátokban és hazáitokban s hogy rabszolgáik legyenek a gyermekeitek. Oh higgyetek nekem, szép az egész föld, az egész világ; de legszebb a haza földje, s legkedvesebb az a kis világ, melyben a nemzet él; a honszeretet pedig, ezer nemes és nagyszerű erénynek a gyu-

pontja, s a kitől a honszeretetet elragadták, azt az embert erkölcsileg megölték.

És jönni fognak olyan tanítók is, »akik a szabadság, az egyenlőség és a testvériség« nevében arra fognak titeket csábítani, hogy ne engedelmességedjétek a törvénynek, ne fizessetek adót, tagadjátok meg a munkát, s másnak a vagyonát osszátok föl magatok között.

Oh ne higgyetek nekik, a bárányszóba bujt farkasoknak. Az ő szabadságuk nem szabadság, hanem szabadosság, amely a legsötétebb bűnökre vezet, a legelvetemültebb tettekbe ragad s beköt kovácsol a kezeitekre, s igát farrag a vállaitokra. Az ő egyenlőségük nem egyenlőség, hanem erkölcstelen renyhesség, amely dózsólni akar másnak vérérejtékes szerzeményében, csak azért, hogy gondtalanul s vígan elve tovább lophassa a napot; az ő testvériségük nem testvériség, hanem a legcsunyább önzés, amely csak azért szítja az ellenszenvet, a gyűlölséget a társadalmi osztályok s a nemzetiségek között, hogy a saját érdekeinek feláldozhasson minden közérdeket.

Oh higgyetek nekem, aki a törvény ellen vét: az az Isten ellen támad s aki megtagadja a törvényt szemben az engedelmisséget, az önmagát szolgáltatja ki a törvénytelenységnek. Jaj annak a gyermeknek, aki az atyja akaratának ellenszegül, de kétszer jaj annak, aki az ország törvényeit nem tiszteli, jaj pedig azért, mert mind a kettő szent, annyira szent, hogy még a királyok is meghajolnak előtte.

Már Pál apostol mondá: »Adjátok meg

azért mindenkinek a mivel tartoztok: akinek adóval, adót, akinek vámmal, vámot; akinek felellemmel, felelmet s akinek tisztességgel, tisztességet. . . mert a törvény betöltése: szeretet«. Es Pál apostolnak igaza volt. Hiszen a farizeusoknak, kik törbe akarták csalni Jézust azzal a kérdéssel, hogy kell-e adót fizetni? a Megváltó azt válaszolta: »Adjátok meg az Istennek ami az Istene s a császárnak ami a császáré«.

Vajjon kinek a szavára hallgattok inkább? Annak-e, aki a szeretet vallását megalapította, aki arra tanított, hogy szeressétek a felebarátjaitokat, aki feláldozta önmagát a bűneitekért, avagy annak a hamis tanítónak, aki üszköt, gyilkot nyom a markotokba s titeket akar majd feláldozni a saját jóvoltáért, s aki hogy mennél előbb a hatalmába kerítsen, arra fog csábítani, hogy ne dolgozzatok, s ha dolgoztok, kérjétek háromszor annyit bért mint amennyit a munkátok meger es ha meg nem adják, tagadjátok meg a munkát, ne engedjétek, hogy betakaríthassa az ő termését, verjétek ki az ő munkásait, ha idegenből találna olyanokat hozni.

Oh ne hallgassatok reá, dugjátok be a füleiteket az ő tanai előtt s ne feledjétek, hogy kenyeret nem lehet találni, azt meg kell munka árán szerezni. A forgácsok maguktól nem hullanak. A rókának sem szalad a tyuk a szájába, ha alszik. A szántóföld csak azt jutalmazza meg, aki fáradság és izzad. Ne feledjétek, hogy aki sokat markol keveset, fog;

A központi bizottságnak lehetővé kellene tenni, hogy az ujjpesti bizottság, az ujjpesti iparosokkal, azokon az ünnepeken, amelyeken előadás nem tartatik, meglátogathatná s megtekinthetné a gyárakat, a muzeumokat s az Uránia színház előadásait.

A központi bizottság tagjainak az eddiginél nagyobb érdeklődést kellene mutatni az ujjpesti ingyenes előadások iránt, mert ez nemcsak az ingyenes előadások látogatóira, hanem a közreműködőkre is buzdítólag hatna!

Csak dióhéjba szorítva soroltuk föl azokat a szükségleteket, amelyeknek pótlására úgy az ujjpesti, mint a központi bizottságnak a figyelmét arról is inkább felhívjuk, mert az ujjpesti „Iparos munkások képzésére alakult bizottság” által rendezett ingyenes előadások, a központi bizottságnak és minden, a háza és az iparos munkás osztály javát óhajtó, magyar embernek a figyelmére és áldozatkészségére kétszeresen méltók.

Brankovics György.

Skorpióda.

— Kárezerlet —

Mikor az egyik magyar ember olyan dolgot állít a másik magyar emberről, amelyet az utóbbi nem követett el, akkor egy harmadik magyar ember azt szokta mondani arról az egyik magyar emberről, hogy: a »saját nyelvét harapta meg«.

Igaz, hogy a Skorpió legalább is olyan távol van az embertől mint Makó — Jeruzsálemtől, de ha már az embereknek vannak az állatokkal közös neveik és közös tulajdonságaik, miért ne volnának közös esélyeik, illetőleg közös baleseteik is?

Hogy vannak, bizonyítja ezt az »Ujjpesti Skorpió« esete, aki a múlt héten úgy beszorult abba a bizonyos »söderbe«, hogy sehogyszem tudott belőle kikezmeregni, s kinjában ráfogta a »Közérdekre«, hogy nem találta meg azt, amit nem keresett, nem találta meg az előjáróság lelkiismeretét, amelyet sohasem keresett, mert a »Közérdek« nemcsak azt tudja igen jól, hogy az előjáróság lelkiismerete hol van, hanem azt is tudja, hogy igen jó helyen van.

Az »ujjpesti Skorpió« tehát olyan dolgot állított a »Közérdekről«, amit a »Közérdek« sohasem követett el és így a harmadik magyar ember: a közvélemény, azt mondja az »ujjpesti Skorpióról«, hogy megharapta a saját nyelvét.

amilyen a munka, olyan a ber s aki kevéssel beéri, gazdagabb, mint aki sok után vágyódik. Mindig jobb az elég, mint a túlbőség. Aki boldogulni akar, aki meg akarja önmagát és családját a nyomorúságtól, a szegénységtől óvni, az reggel istennel kezd a munkát, délelőtt fárad, lankad érette, este pedig áldással fejezi be, s megbecsüli a krajczárt, hogy a forintra érdemessé legyen. Óh hallgassatok reám s higgyétek el nekem, a munka Istenhez emel s megszenteli törekvésünket, bűnbánatra serkent s utat mutat az örökkévalóságba, tehát imátkozzatok és dolgozzatok s ne kívánjatok soha többet az elégnél.

Márton remete itt szünetelt egy kissé, hangja elhalt, de csak egy pillanatra, mert a következő perczben az arca kigyult, szeme tüzelt s remegő kezében a feszülettel nyugat felé mutatva így végző beszédét:

»Ott, ott látom közeledni a valódi Antikrisztust, a népek, a békés polgárok legnagyobb ellenségét, aki a társadalom újjáalakítójának: szocialistának nevezi magát s a jogegyenlőség nevében a vagyonegyenlőséget fogja nektek hirdetni, tulajdonképen pedig háborút üzen a birtokos osztálynak s titeket akar fölhasználni közkatonáknak, hogy kikaparjátok számára a tűzparázs kellő közepéből a gesztenyét. Óh ne bocsássatok őt be csendes falutokba, ne hallgassatok meg szívet-lelket mérgező szavait. Amit ő hirdetni fog, az nem a társadalmi rend javítása, hanem felforgatása; amit ő ajánlani fog, az nem vagyon-osztás,

Ez a harapás retentő fájdalmakat okozhatott szegény Skorpiónak, mert rögtön esz-bontó epelázba esett s lázas állapotában remkepek gyötörték.

Szegény »ujjpesti Skorpió« annyira megsajnálta, hogy kész vagyok őt a »söderből« kiszabadítani s a remkepeit elűzni, ha hason-szenvi gyógymódomnak aláveti magát, amely abból áll, hogy remkepeket remkepekkel gyógyítok.

Irányítsa például »ujjpesti Skorpió« barátom lázas szemeit a Deák-utca helyett az Árpád-ut felé.

Az a Deák-utcai jól táplált uri ember úgy is csak azért olyan jól táplált, mert nem el-hitelből, hanem a saját keresetéből. Én azonban szikár, sovány legény vagyok s abból élek, hogy másoknak hitelt adok, a kezemben pedig olyan seprőnyelet forgatok, amelynek seprője a váltók seprésétől már tényleg el-kopott!

Ha »ujjpesti Skorpió« barátom az en seprőnyelemet meglátja, ha azoknak a váltók-nak a remes ellettörténetét végig hallgatja: nemcsak hogy rögtön kigyógyul epelázabajából, hanem egy álló esztendeig tudni fogja: »Miről beszélnek Ujpesten!«

Okos embernek nem kell tanács! Azért én nem is osztogatok se pénzért se ingyért tanácsokat, s a gyógymódomat is csak azért ajánlom az »ujjpesti Skorpió« figyelmébe, mert ha meg egyszer meg fogja harapni a nyelvét, kinjában bizonyára ki fogja még azt is vállalni, hogy nincs a világon olyan kör, amely az ő lapját szívesen látná, mint a hogy most ki-valotta, hogy a »Közérdek« az előjáróság körében, tehát Ujpest polgárainak legnagyobb és legtekinetélyesebb részében szívesen látott lap!

Ezért van a Deák-utcai jól táplált urnak mosolygó arca, s ezért leng meg teli szélben és seprőnyelen is vigan a »Közérdek!«

Ezért jutott »söder« közé, ezért esett epelázba s ezért látott remkepeket az »ujjpesti Skorpió«, akit különben sokáig eltessenek a — Salgó Testvérek!

Kívánja a * * Stern.

H I R E K.

— **Kinevezés és athelyezés.** Az igazságügyminiszter Székacs Aladár dr. budapesti törvényszéki- és Liszauer Lajos dr. pestvidéki törvényszéki aljegyzőket az ujjpesti járásbíró-sághoz albirákká nevezte ki; Berger Dezső dr. váci járásbírósi albirót pedig az ujjpesti járásbíró-sághoz helyezte át. Baráth Ferencz pestvidéki törvényszéki telekkönyvi betétszerkesztő díjnokot az ujjpesti járásbíró-sághoz irnokká, Weigele Sándor es. és kir. 61. sz. gyalogezredbeli igazolványos altisztet az ujjpesti járásbíró-sághoz irnokká nevezte ki. Arlet József füleki járásbírósi irnokot az ujjpesti járásbíró-sághoz helyezte át. — A pest-

hanem vagyon-fosztogatás, s a tulajdonjog-nak a legvakmerőbb megsértése. Ha ti ragasz-kodtok ahhoz a tűzhelyhez, ahhoz a keveshez, amit apáitoktól örököltetek, a vagyonosabbak is ragaszkodnak ahhoz. A ti véretek is fellá-zadna, ha valaki minden alap nélkül reszt kívánna abból a kevesből, amit szorgalommal, kitartó munkával szerzettetek; annál inkább fellázadhat azok vére, akik nagyobb áldozat-okkal, nagyobb fáradsággal, több gondnal, több aggodalommal, drágán szerzett ismeret-ekkel többet szereztek mint ti.

»Én már végig küzdöttem az élet harcát, testem a földé, lelkem az Uré s az utolsó sza-vam a tiétek«.

»Szeressétek az Istent, szeressétek a hazát s tiszteljétek a törvényt. Imádkozzatok és dol-gozzatok. Ég áldása legyen veletek«.

Az utolsó szónál, hátra hanyatlott Márton remete ósz feje s egy sóhajjal kilehelte nemes lelkét.

A bucsujárok nagy részvétellel temettek őt oda a kis kápolna mellé. Egy kőkeresztet is emeltek sirja fölé.

Vajha megóvna e kőkereszt a mi derek népünket attól az Antikrisztustól, azoktól a hamis tanítóktól, akiket Márton remete lát-noki szemével közeledni látott!

Vajha figyelmeztetné az a sir a nép gyer-mekéit, mindazokra, a kisértés órájában, amit Márton remete élete utolsó perczében elmon-dott s amit én mindenkinek a javára leírtam.

vidéki törvényszék elnöke, László József gö-döllői járásbírósi, — valamint Gábris Gyula pestvidéki törvényszéki napidíjas hivatalszol-gákat és kiszolgált katonákat és Dielszky Nándor pestvidéki törvényszéki napidíjas hi-vatalszolgát az ujjpesti járásbíró-sághoz III. osztályu hivatalszolgákká nevezte ki.

— **Az ujjpesti kir. közjegyzőség hatósági körét,** az igazságügyminiszter f. e. nov. hó 25-én kelt rendeletével, 1900. évi január hó 1-től Rákospalota (Káposztásmegyér pusztá-
val) és Föth (Sikátor pusztával) községekre is kiterjesztette. A közjegyzőség hatóság körének kiterjesztése az ujjpesti járásbíró-ság felállítá-sának a természetes következménye.

— **Az országos betegápolási pótadó.** Uj-pest község előjárósága közhírré teszi, hogy a nyilvános betegápolás költségeinek fedezé-séről szóló 1898. évi XXI. t.-cz. alapján, a f. évre kivetett országos betegápolási pótadót feltüntető kivetési lajstrom a budapestvidéki kir. pénzügyigazgatóság 122.879—99 XI. sz. rendeletével érvényesítetten, a kivetési lajs-trom a községi adóügyszálynál f. e. deczem-ber hó 3-ikától számitott 8 napi közszemlere kitétetett és a hivatalos órák alatt az érdekel-tek által megtekinthető. A kivetett összeg a f. évi IV. negyedében 1899. évre egyszerre fi-zetendő be. Esetleges felszámolások ezen idő alatt a községi előjáróságnál nyújtandók be.

— **Földalatti kábel — Ujpesten.** Az állami távbeszélő fővezetése a csomópontokig föld-alatti kábelre lesz Ujpesten is berendezve. A csomópontok a község öt legmagasabb háza alatt és fölött helyeztetnek el s a kábelek még a tél folyamán elkészülnek, úgy hogy tavasz-szal már a távbeszélő ujjpesti előfizetői még az óraketyegést is meghalthatják s nem lesz egyáltalában semmi kifogásuk az állami táv-beszélő ellen. A kábelvonalak műszaki bejá-rása f. hó 7-én ejtetett meg.

— **Esküdtbírósi elnökök.** A pestvidéki esküdtbíró-ság elnöke Ronay Kamil ítélő táblai bírói ezim-mel és jelleggel felruházott törvényszéki bíró, helyettese pedig Verébely Ignác ítélő táblai bírói ezim-mel és jelleggel felruházott törvényszéki bíró lett az 1900. esztendő idejére.

— **Elutasított felebbezés.** A megyei tör-vényhatóság azon felebbezést, mely az árva-ház megvetelére vonatkozó képviselőtestületi határozat ellen beadott: elutasította.

— **Anyakönyvi helyesbítés.** Kozma Farkas a Schreiber Gyula czeg főkönyvelője, a belügyminiszternel keresztnevének a születési anyakönyvben »Farkas Andor«-ra való he-lyesbítését kérelmezte, mely kérelemnek a mi-niszter helyt adván, az illető születési anya-könyvei ily értelemben helyesbítve is lettek. A nevezett tehát ezentúl nevét »Kozma Farkas Andor« vagy rövidítve »Kozma F. An-dor«-nak fogja írni.

— **Órtorony az új községhez épületén.** A községhez építő-bizottsága megelőzte az uj-pesti tűzoltó-testületek parancsnokainak la-punk múlt számában jelzett kérelmet, — amennyiben f. e. november hó 30-án elhatá-rozta, hogy az új községhezán tűzoltói ór-toronyt épít. Az órtoronyban, a nagy terem tető-zete fölött, lesz a szolgálatban levő őrszem szobája, a földszintén lesz az éjjeli őrszob-bája s az udvarban helyeztetik el a szertár és az istálló. A községhez építő-bizottságnak ezen határozata, az ujjpesti tűzoltók eltelében, egy új és szebb korszaknak a küszöbét jelentí.

— **Gyermekfelruházási ünnepély.** Az ujjpesti »Gyermekbarát-Egyesület« f. e. december hó 11-én este 7 órakor tartja a Zweig-fele köz-ponti kávéház helyiségeiben az idei gyermek-felruházási ünnepélyét. Az ünnepélyre, melyen vallásfelekezeti különbség nélkül 103 gyermek ruháztatik föl teli ruhával, lapunk utján is meghivatnak az elnökség által, az előjáróság, az összes egyesületek, körök, lelkészek, a tan-testület tagjai s a gyermekbarátok.

— **A munka folytatása az új községhezán.** A munka: a teli hónapokban sem fog szü-neletni az új községhezánban. A gyönyörű már-ványoszlopok már megérkezvén, a lépcsőzet elhelyezését és a kőfaragó munkát tovább folytatják az épület belsejében. Ugyancsak még a tél folyamán készülnek el a víz- és gáz csövek berendezésével, úgy, hogy tavaszra már csak a vakolás, a külső dísz s a belső asz-talosmunka és a tetőzetnek mázos cserepekkel való befedése marad hátra. Így valószínű,

hogy az új község háza májusnak szép havában már ünnepélyesen fel fogják avatni.

— **Ingyen eperfák.** A község előljárósága f. hó 5-én tartott ülésén elhatározta, hogy faiskolájának 5—6 esztendő eperfáit ingyen fogja a község lakosai között kiosztani s az így nyert területet át fogja azon faiskolának engedni, a mely jövő tavasszal fog egy újpesti tanító vezetése mellett megnyitni s a melyben a növendékek, a kertészetben, a fa- és szőlőnevelésben fognak gyakorlati oktatást nyerni. Azok a telek- és háztulajdonosok tehát, a kik kertjeikben eperfákat óhajtanak a tavasszal ültetni, óhajukat s a kívánt eperfák számát jelentsék be a község előljáróságánál. Megjegyezzük, hogy a kiosztandó eperfák száma megközelíti az 5000-et.

— **Új vizsgáló-bíró.** Az igazságügyminiszter a pestvidéki törvényszék területére Osváth Imre törvényszéki bírót rendelte ki vizsgáló-bírónak.

— **A népkonyha.** Az újpesti izraelita nőegylet egy — a község előljáróságához intézett beadványában kijelentette, hogy az idén csak a saját hitfelekezeti szegényei számára fog népkonyhát nyitni s így a községi népkonyha vezetéséről lemondott. A község előljárósága f. hó 5-én tartott ülésén foglalkozott e kérdéssel s a *községi népkonyha* felállítását, a szükséges teendők sürgős végrehajtását egy bizottságra bízta. A bizottságnak Lindt J. bíró, Zsoldos J. közjegyző, Kárpáthy J. közgyám, Ladányi Zsigmond dr., Winternitz Gyula, Gerő Zsigmond, Barth Mór esküdtek a tagjai. E bizottság már f. hó 6-án d. u. 5 órakor megtartotta értekezletét, amely értekezletre az újpesti hitfelekezetek lelkészei is meghívták s amely értekezleten az előintézkedések oly határozott alakot öltöttek, hogy a községi népkonyha meg e hó közepén meg fog nyitni.

— **Népesedési mozgalom.** Az újpesti állami anyakönyvvezető hivatalban f. év november havában 137 születés, 77 halálozás jegyeztetett be és 50 házasság kötött.

— **Vörösmarty-ünnepély.** Szép, hazafias ünnepélyt rendezett, Vörösmarty halhatatlan költőnk 99-ik születésnapjának évfordulója alkalmából az iparosmunkások képzésére alakult újpesti bizottság f. é. december 3-án. A Colosseum nagytermet, az utolsó zugig betöltötte a kegyelet oltarait szívesen felkereső közönség. Az ünnepélyt az »Újpesti Dalkör« nyitotta meg a Szózat elnevelésével, mely után Fleischer István emlékezett meg egy magvas, hangulatteljes s szépen kidolgozott beszédben a nagy költőről. Megis tapsolták érdeme szerint. Legnagyobb hatást ért el azonban az »Újpesti Dalkör« a »Fohász« elnevelésével, amelyet meg is kellett ismételnie. Teljes elismeréssel adózunk mi is úgy az »Újpesti Dalkör« karmesterének ifj. Erkel Sándornak, mint a Dalkör közreműködő tagjainak s nem habozunk kijelenteni, hogy az ének-művészetnek magas színvonalán állanak. Hogy az ünnepély műsorának többi pontjai Vörösmarty dalából és költeményeiből állottak: azt talán mondanunk sem szükséges s így csak azt hangsúlyozzuk, hogy az előadók és szavallók egyenként és összesen nagy tetszést arattak.

— **A község előljárósága — a Gyermekbarát-egyesületnek.** A község előljárósága, tekintettel arra, hogy az újpesti »Gyermekbarát-Egyesület« rendkívüli tevékenységet fejt ki a humanizmus terén s a szegények és szegény gyermekek hathatós istápolásával a község pénztárát tetemes összegek kiadásától menti meg: f. hó 5-én tartott ülésén egyhangú határozattal kimondta, hogy az idén a Gyermekbarát-egyesületet 50 forinttal segélyezi, a jövő évben pedig e czímen 150 frtot fog költségvetésébe felvenni. Az újpesti »Gyermekbarát-Egyesület« ezt a községi támogatást valóban meg is érdemli.

— **Az »Újpesti függetlenségi kör«** f. é. november hó 30-án tartott választmányi ülésén a Eriedmann József elhalálozása folytán megüresedett pénztárnoki állásra Ziegler József körtagot választotta meg.

— **Egy állami szolga sorsa — Újpesten.** Rády N. 25 év óta volt nejevel együtt hűséges szolgálója az újpesti Attila-utcai elemi iskolának s most 25 évi szolgálata után *Radoch* elemi iskolai igazgató ezt az öreg embert rövid uton megfosztotta az állásától s feleségével együtt kidobta a téli nyomor irgalmatlan

karjai közé, úgy hogy a szerencsétlen ember a község előljáróságához volt kénytelen folyamodni segélyért. A község előljárósága f. hó 5-én tartott ülésén foglalkozott a szegény ember kérvényével s általános megdöbbenést okozott a nevezett igazgató embertelen eljárása. Reméljük, hogy az iskolai gondnokság is hozzá fog szólni e kérdéshez s nemcsak hogy komoly vizsgálat tárgyává fogja tenni nevezett igazgató eljárását, hanem az államról is el fogja háritani a halátlanság vádját, amely méltán megilletné az esetben, ha egy 25 éves szolgáját minden alapos ok nélkül a nyomorba döntené.

— **Az ötödik gyógyszer-tár ügyében** f. hó 5-én döntött a belügyminiszter, még pedig úgy, hogy Újpest község számára az ötödik gyógyszer-tár felállítását engedélyezte s a felállítás jogát Rácz Jenő gyógyszerésznek adományozta.

— **Az »Amedeo Agnes« asztaltársaság** f. hó 10-én d. u. 3 órakor tartja a Breuer-féle vendéglőben (Attila-u. 6. sz.) szegény gyermek felruházási ünnepélyét. Az ünnepélyen vendégeket is szívesen lát az elnökség.

— **Már csak két nap** választ el azon zártkörű báltól, a melyet az »Újpesti izr. nőegylet« rendez, s a melyen egy földel alatt fog Budapest összes női divatkereskedőinek a remeikeiben gyönyörködhetni a szem. A fényes toalettök egész özöne árasztja el f. hó 9-én este a »Közművelődési Kör« díszes helyiségeit s a jóízű ember már ezen élvezetért is örömet megfizeti a belépti díjat. A ki pedig a toalettök viselőinek a ragyogó szemébe néz, s személyjegyén felül család nélkül is családjegyet vált.

— **Az újpesti »Társadalmi Lapok«**, amint lapunkat értesítik, gazdát cserél újévkor, amennyiben mostani szerkesztőjének, dr. Sugár Bódognak a tulajdonába megy át. Ezzel egyidejűleg úgy halljuk, hogy dr. Sugár Bódognak kívül, még négy újpesti ügyvéd szándékozik újévkor lapot indítani, s ezek az urak valamennyien az újpesti járásbírósa hirdeteire számítanak s ezek jövedelméből akarják lapjaikat fenntartani. Hát annyi igaz, hogy előfizetőket itt már életbiztosítási kötéssel sem lehet fogni, de az is igaz, hogy nem esélyes dolog előre inni a medvebőrre, mert maga kárát váltja, aki számadását a korecsmáros nélkül csinálja. A hirdetéseket csak olyan lapokban szokták közzé tenni, amelyeknek előfizetőik már vannak.

— **Az első hó.** Miklós püspök, a ki diót, almát, mogyorót szokott hozni a jó — és virgácsot a rossz gyermekek számára: az idén megszánta a szegény gazdákat is, megrázta ősz szakállát s hivat is hullatott belőle a szomjas földre s a sárgulni kezdő vetésekre. Sajnos, Miklós püspök már nagyon öreg s a szakállából csak annyi hópehely hullott alá, a mennyi meg a decemberi nap melegeknek sem tudott ellentállani. A hó elolvadt, reméljük azonban, hogy Tel apó elrestelli magát s csakhamar ő is megrázza a szakállát s hatalmas hóréteget borít szántóföldjeinkre s mezőinkre.

IRODALOM.

Az Országos Eötvös-Bizottság, a mely azt a nemes czélt tűzte maga elé, hogy a »Tanítók Háza« javára díszkiadást rendez *báró Eötvös József összes munkáiból*, serényen dolgozik már azon, hogy a mozgalmat országossá tegye. Nehány nap múlva szétküldi az »előfizetési felhívást«, illetve az »aláírási ívet« a művelt Magyarország minden faktorához, hogy kiki a maga körében híveket szerezzen a szép és hazafias eszmének. A bizottság, melynek élén *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, *Jókai Mór* és *Beöthy Zsolt* állanak, megalakulása óta sűrűn kapja az ország minden részéből az érdeklődő leveleket, a mi azt bizonyítja, hogy általános visszhangra talált a mozgalom áldásos intentiója. Hisszük is, hogy egyesületeink és intézeteink — nem is szólva a tehetősek osztályáról, a mely meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a kultúrának és az irodalomnak együttes szolgálatot tegyen — lelkes társai lesznek a propagan-

dában az Országos Eötvös-Bizottságnak, a mely a munka kiadásával a magyar tanítók és tanárok sorsán óhajt lendíteni. Minden érdeklődő, a ki előfizetési ivre reflektál, és ilyet véletlenségből nem kapott, forduljon ezért az Országos Eötvös-Bizottság irodájához Budapest, Szentkirályi-utca 47. sz. mely kész örömmel teljesíti kívánságát.

NYILTTÉR.*

Nyílt levél, Tóth János urhoz!

Miután határozott felszólításom daczára sem fizette meg tartozását és tudva azt, hogy pör útján éppen semmit sem vehetek meg önön, tehát ígeretemhez híven ez uton veszek magamnak elégtételt, azért, hogy mások is okuljanak ezen, kik esetleg üzleti ügyekbe bocsájtkozhatnának önnel.

Mikor ön mindenkitől és mindenkitől elhagyatva az éhenhalásnak, vagy az öngyilkosságnak nézett elébe, én voltam önnek megmentője, t. i. megélhetési módot és eszközt adtam kezébe, még pedig oly önzetlenül, hogy nekem ebből egy fillér hasznom sem volt, pedig nem voltam semmi tekintetben lekötöztetve, sőt nem is ismertem önt teljesen, amit a következmények is igazolnak és ez mindaddig tartott, míg ön ismét némileg lábba állt, ekkor kezdte jószágomat meghálálni.

Először, mikor azon kereskedőnél, kitől az ideig képkeszletünket beszereztük, egyféle kép elfogyott, én tudtam hol kaphatók még ugyanezek, önt velem hívtam azért, hogy tudja és lássa mily árban szerezhetjük meg, de mert az ügyletet azonnal nem bonyolítottuk le, ön az én tudtom nélkül azokat saját részére beszerezte s engem azon hitben hagyott, miszerint azok nem kaphatók meg.

Másodszor, ön egy harmadik helyről másfajta képeket vett, (melyeket már én is néztem és alkudtam rájuk) azokat nekem megmutatta és kínálta drbját éppen megegyezően akkora árban mint ön azt kapta, szerencséjére az ön lakásába történt; én ezen határtalan, velem szemben elkövetett szemtelenségen oly haragra lobbantam, miszerint attól tartottam, hogy ha valamit kezdek, még inkább indulatba jövök s önt saját lakásába töröm nyomorékká, tehát szembe köptem volna.

Harmadszor, mikor én megtudtam, hogy ezen utóbb említett képekre sem szerződést nem kötött, sem azokra foglaltat nem adott, bementem a kiadóhoz, hogy azokból egy mennyiséget részemre megszerezzek, még akkor is oly humanusan jártam el önnel szemben, hogy nem kötöttem szerződést az egész készletre, csupán kérdeztem, hogy az ön által megtartandó példányokon felül mennyit kaphatok, de mert a kiadó sem tudta az ön szándékát, beleegyeztem, hogy önt ez iránt megkérdem.

Amit ön ekkor elkövetett, az teljesen megvilágítja az ön saját külön jellemét.

Ugyanis ön azonnal bement a kiadóhoz s az egész mennyiséget lefoglalta 20, mond husz forinttal, de hogy a kiadót teljesen megnyugtassa azt állította, hogy ön Újpesten háziur és Poók János önnek ügynöke, továbbá, hogy mily nagy népszerűségnek örvend ön Újpesten kitétszik abból, hogy az aradi vértanúk szobrára október 6-án elhelyezendő koszoru letételére az »Újpesti függetlenségi kör« által ön bízott meg. (Hogy ezen megbízás mikép és mért történt, azt úgy én, mint e kör tagja, valamint a többi tag is tudja.)

Végre, hogy sem önnek sem másnak, az ön tartozása iránt, melyet fent említettem, kétsége ne támadjon, nyilvánosságra hozom, hogy önnek egy 40 frtról szóló váltóját kiváltottam s erre csupán 30 frtot fizetett nekem meg, tehát 10 frt és 4 drb. képnek arával tartozik, de ezen követelésemről ezennel lemondok és tanácsolom önnek, hogy engem ezentul oly messzire kerüljön, hogy bottal se érjem el, mert olyan haládatlan és jellemtelen embert mint ön, továbbra is ismerni nem akarok.

Újpesten, 1899 december hó 5-én.

Poók János.

*E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Karácsonyi vásár! Ujévi kiállítás!

Karácsonyfadiszitések!

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok, u. m. **ifjúsági iratok, képeskönyvek, horgony építőszekrények**, mindennemű **játékok, fénykép-, emlék- és levelezőlapgyűjtő-albumok**, legszebb kivitelű **lát képes-, művész- és virágos levelezőlapok**, legfinomabb „Ivory“ és „Princess“ **levélpapírok elegáns casettákban**, valódi és utánzott **csontfedelű imakönyvek, kö- és könyvnyomatu névjegyek, naptárak és kalendáriumok**

feltűnő olcsó árakban,

a legszolidabb kiszolgálás mellett.

SCHÖN BERNÁT

könyvkereskedő, papir- és nyomtatványszállító

Ujpest, Árpád-ut 15.

Fiókküzet: István-tér és templom-
utca sarkán.

2.

É r t e s i t é s.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, **hogy teljesen ujonnan felépült, megnagyított és ujonnan berendezett**

PANNONIÁHOZ

czimzett **kávéházamat** Árpád-ut 48. szám alatt augusztus hó 10-én megnyitottam.

Nagyérdemű közönség! Mielőtt e nagyobb szabásu helyiséget igen tisztelt vendégeim becses rendelkezésére bocsátottam, bátorodom felemlíteni, hogy sem költséget, sem fáradságot, sem pedig időt nem kimélve főtörekvésem oda irányult, miszerint a főváros legnagyobb és legfényesebb kávéházaival minden tekintetben a versenyt kiállhassam és ebből kifolyólag a kor haladásával lépést tarthassak.

Tudva pedig azt, hogy Ujpest nagyrabecsült közönsége mindenkor becses támogatásával ajándékozott meg, — iparkodni fogok ezt csekélységetől telhetőleg ezután is méltányolni a szerint, hogy ugy a kényelem, mint az egészség szempontjából, kellemes szórakozást nyújthassak, valamint kifogástalan és előzékeny kiszolgálással, mindenféle tekintetben méltó legyek továbbra is igen tisztelt vendégeim nagyrabecsült pártfogására.

Naponta kitűnő cigányszene, kifogástalan italok, hideg ételek, a legujabb tekeasztalok, mindenféle szórakoztató játékok valamint az összes hazai és külföldi napi- és hetilapok.

A legpontosabb kiszolgálásról biztosítva nagyon tisztelt vendégeimet, ismételve azon alázatos kérésemet, hogy becses támogatásukkal engem továbbra is megajándékozzanak méltóztassanak.

Kiváló tisztelettel

Allandó bérkocsi-állomás Deicht Gézától.

Feldmann József

a »Pannonia« kávéház tulajdonosa.

—2